

اكىمنىڭ شياڭگاڭ ەرەكشە رايونى ۈكىمەتتىن باستاپ زاڭ

پوينا شاكىمشلىك جۇرگىزۈنە باتل قولداۋ كورسەتەيىك

- خالىق گازەتتىنىڭ شولۇشىسى

جۇيقتا شياڭگاڭدا ەرەۋىلكە شىعبى قىر كوزمەتتۇ جانە زورلىقتى كۇشپەن شاۋبىلداۋ قىمىلدارى ۇزدىكىسىز تۇلىسىپ، شياڭگاڭنىڭ زاڭمەن باسقارۇنىنا، قوعام تارتىبىنە، ەكو-نومىيكاسى مەن خالىق تۇرمىسىنا جانە خالىق-زالىق وپرازنا اۋىر ىقىپال جەتكىزىپ، شياڭگاڭغا كوڭىل بولەننن، شياڭگاڭدى قادىرلەيد-تىن بارلىق ادامنىڭ قابىرعاسىن قاتتى قايسى-تىردى. اسرەسە، ازىشلىق اپەرباقاندار جۇر-گىزگەن زورلىقتى كۇش قىمىلدارى شياڭگاڭنىڭ كۆلدەنگەن، ورنىقتى كەلەلى جاعايدىن ورەسكەل ءبۇلدىرىپ، شياڭگاڭنىڭ زاڭمەن باسقارۇنىنا جانە قوعام تارتىبىنە اۋىر سىن-سايسى جاريالاپ، شياڭگاڭ قالان تۇرعىندارد-نىڭ ءومىرى مەن مال- مۇلكىنىڭ جاۋىپسىز-دىكىگىنە اۋىر قاتىر ءتوندىردى، سونمەن قاتار، ”ئىبرىل، ەكى ءتۇزىم“ پرىنسىپىنىڭ تومەنگى شەكىنە ورەسكەل سوقتتى. بۇعان ءتۇزىپ قاراپ وتىرۇعا استە بولمايدى، ونى رىقنا جىبەرۇگە دە استە بولمايدى.

زاڭمەن باسقارۇ — شياڭگاڭدىقتىقار ماق-تاننىش ەتەتن وزەكتى قۇن، شياڭگاڭنىڭ تاماشا شارۋاشلىق – ساۋدان ورتاسىنىڭ نەگىزى، شياڭگاڭنىڭ كۆلدەنۇدى، ورنىقتى-لىقتى ساقتاۋنىنىڭ ماڭىزدى رىگە تاسى، ات توبەلىندەي بىرەۋلەردىڭ ونى قالاعانى-شا اياقتا تاپتاۋنىنا استە جول بەرۇگە بولمايدى. زاڭ شىعارۇ كەڭەسىنە شاۋبۇلداي ءارى قۇتىرنا وپران سالدى، مەملەكىت گەربىن اشىقتان – اشىق بىلەدى، ساقشى باس مەكەمەسىن قورشاپ، ساقشىلاردى ۇرىپ – سوقتى، زاقتىدادى، قاتەرلى زاتتار-دى جانە قىرۋار شاۋبۇلدىق قارۋالاردى زاڭسىز ساققادى، مەملەكىت تۇىن قورلا-دى... مۇنداى ءتۇرلى زۇلم ءىس – ارەكتەتەر بەيىبت ەرەۋىل جاساپ، قىر كورسەتۇ كولە-منەن شىعبى كەتتى. رقانداى ورىكەنپەتتى جانە زاڭمەن باسقارىلاتتىن قوعامنىڭ قاى-قايسىسى دا بۇعان ءتوزىپ تۇرا المايدى. ورتالىق ۇكىمەت لىنجىڭ يۇەى اكىمنىڭ ەرەكشە رايون ۇكىمەتىن باستاپ زاڭ بوينا-شا اكىمشلىك جۇرگىزۈننە باتىل قولداۋ كورسەتەدى، شياڭگاڭ ساقشى جاعانىڭ زاڭدى قاتاڭ، دىل اتقارۇنىنا باتىل قولداۋ

كورسەتەدى، شياڭگاڭ ەرەكشە رايون ۇكە-مەتىنىڭ قاتىستى تاراۋلارى مەن دىليا قۇ-رىلمىلدارىنىڭ زورلىقتى كۇش قىلمىستىق ەلە-مەنتىتەردى زاڭ بويناشا جازالائۇنىنا باتىل قولداۋ كورسەتەدى، وتانىشل، شياڭگاڭدى سۇپەتتىن قايرىتكەرلەردىڭ شياڭگاڭنىڭ زاڭمەن باسقارۇى مەن قوعام ءتارتىبىن قورعاۋ ارەكتە-تىرەنە باتىل قولداۋ كورسەتەدى. مىنانى كورە بىلۇگە ءتىسپىز: ەرەكشە رايون ۇكىمەتىنىڭ «قاششقان قىلمىشتىلار ەرەجەسى» مەن «قىلمىستىق سىتەردەكى ءوزارا زاڭدىق جاردەم ەرەجەسى»نە وزگە-رىس نەگىزىۇنىنىڭ العاشقى ويى قازىركى زاڭ – ءتۇزىمنىڭ ولقىلمەن تولتىرىپ، قىلمىسقا بىر-لەسە سوقتى بەرىپ، ادىلەتتى ايجىلەۇ بولاتتىن، ورتالىق بۇعان قولداۋ بىلدىرگەن. ەرەجەگە وزگەرىس نەگىزۇ بارسىندا قو-عامدا ءبرشاما ۇلكەن الاۋىزدىق تۇتۇلۇنا، سونداى- اق سونىڭ سالىدارىنان قىر كورسەتۇ ەرەۋىلىنىڭ ورتىن الۇنىنا بايلانس-تى، ەرەكشە رايون ۇكىمەتى قوعامنىڭ تە-نىشتىمەن جەدەل قالپىنا كەلتىرۇ ءۇشۇن ەرە-جەگە وزگەرىس نەگىزۇدى ۋاقىشتا توتقتانا تۇرۇدى ويغارعان، ورتالىق بۇنى دا قولداي-تىننىن، تۇسىنەتسىن جانە قۇرمەتتەيتىننى بىل-دىرگەن. وسى رەتكى ەرەجەگە وزگەرىس نەگىزۇ قىزمەتىندە ورتىن العان ولقىلىقتار جونىندە ەرەكشە رايون ۇكىمەتى مۇقيات قورىتىندى جانە تولعانىس جاساپ، اكىم دە خالىق تىلەگىنە اناعۇرلم اشىق، اناعۇرلم سىيسىمدى تۇردە قۇلاق تۇرەتىننى ءبىلدىر-دى. الايدا، ”تەرەك تىنىش تۇرام دەگەن-مەن، جەل ەركىنە قويمايدى“ دەگەندەي، كەيىر اپەرباقاندار سوندا دا ”ەرەجەگە وز-گەرىس نەگىزۇگە قارسىمىز“ دەگەندى جەلەۇ ەتىپ، ۇزدىكىسىز زورلىقتى كۇش وقى-هالارىن قوزعاپ، تۇدىرىپ، ۇشقارى ارەكتە-پەن ەرەكشە رايون ۇكىمەتنى ماجبۇرلەۇگە، ءتىپتى، ”ئىبرىل، ەكى ءتۇزىم“نىڭ تومەنگى شەگىنە اشىقتان – اشىق سايسى جاريالاۋعا ۇرىندى، بۇل ”ساۋداگەرلدىڭ كوڭىلى وگىزدە ەمەس، وزىڭدە“ دەگەنىنىڭ ناق ءوزى.

ەرەكشە اكىمشلىك رايوننىڭ جانە ەرەكشە اكىمشلىك رايونى ۇكىمەتىنىڭ ”قوسقايات باسشىسى“ رەتسىندە، اكىم — شياڭگاڭنىڭ ”ئىبرىل، ەكى ءتۇزىم“ باعىت –

ۇلى سۇيىسپەنشلىك دابراسىز كەلەدى، ۇلەس قوسۇ ەڭ ارداقتى

وڭرىن ارالاپ جاعداى ۇعىستى رى سايا-حات جالىي جوباسىن جاسادى. ”چچاننىڭ ساياحات بايلىعى مول، ءبىراق رىسز ۇلكەن كورىنىس اۋماعى نە-گىزدىك قۇرىلمىلارىن لى دە كەمەلدەن-دىرۇ كەرەك، بۇدان سىرت، سىرتقى ۇكت تە وتە ماڭىزدى. چارقىن تۇيىندەر-دى كوپىرەك تاۋىپ، چچاندى كوپىشە-لىكىتىڭ ساناسىنا ۇيالاتۇ كەرەك. مىسالى، تۇرپانغا كوكتەم وتە ەرتە كەلدى، سىرت جەرلەردەكى ساياحاتشىلاردى كەلىپ كۆل-دەردى تاماشالاۋعا، قۇم توبەلەرگە شىعۇعا شاقىرۇنمىزعا بولادى“، – دەدى يىن لىشىن ەسكە الىپ. سول جىلدارى جو-بالانغان ”قۇمدى ءشول كوكتەمى“ جەلد-لەس قىمىلدارى ساياحاتشىلاردى باۋراپ، چچان ۇداننىىڭ ساياحات شارۋاشلىغىمە-نىڭ دامۇىن ىلگەرىلەتتى. بۇگىنگى كۇندە، چچاننىڭ ساياحات ەسك بەلەتىنىڭ كرىسى جىل ساين 80%تىك جىلدامىقپەن ارتۇدا. ساياحات شارۋاشلىعى خالىقتى اۋقاتاندىراتتى ناغمز كاسپىكە، باقت كاسپىنە اينالدى، اۋداننىڭ وڭىرلىك ەكو-نومىيكاسىنىڭ ارتۇنىداى جانە ر ۇلت بۇقا-راسىنىڭ جۇمسقا ورنالاسىپ، كرىستى ارتتىر-ۇنىداى چارقىن تۇيىنگە اينالدى.

- جۇڭ شىڭ

ساياساتىن جانە ءتۇبىرلى زاڭىن دايەكتىنەلدە-دىرەتىن، تىپاناقتاندىراتىن ءبىرىنىشى جاۋاپتى-ادام. لىنجىڭ يۇەى اكىم 2017 – جىلى مىن-دەتكە تاايعايندالغاننن بەرى، ەرەكشە رايون ۇكىمەتىنىڭ باسقارۇ توبىن باستاپ بەلسەنە اكىمشلىك جۇرگىزىپ، ەكونوميكانى دامىتۇ، خالىق تۇرمىسىن جاقسارتۇ، شياڭگاڭنىڭ مەملەكەت دامۇنىنىڭ كەلەلى جاعايدىنا تو-عسۇىن ىلگەرىلەتۇ جاعىندا قىرۋار قىزمەت سىتەدى، بۇلاردىڭ بارلىغىن كوزقاراقتى ادامداردىڭ بارلىعى كورىپ – ءبىلىپ وتىر. ورتالىق لىنجىڭ يۇەى اكىمگە تولىق سەنىم ارتادى، سونداى- اق ونىڭ قىزمەتىن تولىق تۇراقتاندىرادى. ورتالىق ۇكىمەت لىنجىڭ يۇەى اكىم مەن ەرەكشە رايون ۇكە-مەتىنىڭ زاڭ بويناشا اكىمشلىك جۇرگىزۇ تۇرعىسىندا تاپچىلماي تاباندى بولۇنىنا، ودان استە اۋىتقىماۋنىنا قولداۋ كورسەتەدى. رقانداى ءبىر جەر قايتا – قايتا زىقنى اۋدى كوتەرمەيدى، توتقاتۇسىز تولقۇدى كوتەرمەيدى. مىنانى، ءسوز جوق، كورە ءبىلۇنمىز كەرەك: شياڭگاڭ ءبۇيتىپ بىلعا بەرسە، تۇتاس قوعام تۇگەل ”بوداۋ بەرە-دى“. كەزەكتە، شياڭگاڭ جاعايدىنداى ەڭ قاتەرلى ءىس — زورلىقتى كۇشپەن شاۋبۇل-داۋ قىمىلىنىڭ لى كۇنگە ءونمىدى تىيلما-ۋى، شياڭگاڭنىڭ قازىركى ەڭ ماڭىزدى مىندەتى — زورلىقتى كۇش قىلمىستىق ارە-كەتتەردى باتىل تۇردە زاڭ بويناشا جازالاپ، قوعامنىڭ تىنىشتىمەن جەدەل قالپى-نا كەلتىرىپ، شياڭگاڭنىڭ تاماشا زاڭمەن باسقارۇىن قورعاۋ. ءبىز ورتالىقتىڭ پارمەن-دى قولداۋىندا، لىنجىڭ يۇەى اكىم مەن ەرەكشە رايون ۇكىمەتىنىڭ قايرىتاناتا ءىس تىندىراتىندىغىنا، شياڭگاڭ ساقشى بولمىدە-رىنىڭ زاڭدى قاتاڭ، دىل اتقاراتىندىغىنا، وتانىشل، شياڭگاڭدى سۇپەتنى قالىڭ قايد-رانتكەرلەردىڭ جۇدىرپقتاي جۇمالا نىتقىماق-تاسىپ، شياڭگاڭ قوعامىنىڭ زاڭمەن باس-قارۇى مەن ءتارتىبىنىڭ، ءسوزسىز، دەرەۋ قالپىنا كەلتەندىكىگىنە، شياڭگاڭ قالان تۇر-عىندارىنىڭ، ءسوز جوق، بەيىبت، تىنىش ومىردەن قايتىا لاززاتىناتىندىغىنا سەنەمىز.

(شىنچۇا اگەنتتىگىنىڭ 8 – ايدىڭ 5 -

كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن خابارى)

خالىقارالىق ەرەجەنى بۇزۇعا بولمايدى

— امەرىكاداعى كەيىپرەۋلەردىڭ سەرتتەن تايۇى تۇرالى

ءسوز جوق، قورعالۇى كەرەكتىگىنن دا-رىپتەيدى. رقانداى ەرەجەنىڭ جاسالۇى جانە وعان وزگەرىس نەگىزۇ، ءسوز جوق، دۇنپە جۇزىلىك ساۋدان ۇيىمنىڭ جاپىلىقى تىسلەگىنە قۇرمەت ەتۇى كەرەك. دۇنپە جۇزىلىك ساۋدان ۇيىمى ەرە-جەسىنىڭ قاتاڭدىمەن كوزگە ىلمەيتىن ر-قانداى قىلىقتىڭ قاى – قايسىسى دا ادىلەت جونلانى اۋىتقتۇ بولماق.

امەرىكاداعى كەيىپرەۋلەر ورىكەن-دەپ كەلە جاتقان مۇشەلەردىڭ ورنى ماسەلەسى تۇرالى دۇنپە جۇزىلىك ساۋدان ۇيىمىنا وزدەرىنىڭ ىلگەرىندى – كەيىندى تاپسىرعان 2 ۇسىنىس جوبال-سىنىڭ، زايسىرى، نە ءۇشۇن جاپپاي قارسىلىققا ۇشرايتىندىغى جايلى مۇقيات تولعانىسا كەرەك ەدى. الەتە-تتە، ولار جۇرت قالاعانى جاقنا، ادە-لىەت جاعىنىدا تۇرماماعانىدىقتان، ولاردىڭ تۇمسىعى تۇسى – تۇستا تاسقا ۇرىلىپ، دىنتتەگىننە جەتە ال-مايتىنى ءسوزسىز .

خالىقارالىق قوعامنىڭ رقانداى مۇشەسى ۇقق پەن بورىشنىڭ ءبىر – بىرىنە ساي كەلۇ قاتىناسىنا نەمقۇرايد-دى قاراۋىنا بولمايدى. كەزەكتە، امەرىكاداعى كەيىپرەۋلەر بار زەيىنىن الەمدىك ساحنادا ۇقىمىمدى قالاي ”مەيلىنىشە اسرا پايدالانىمام“ دەگەن-گە جۇمساپ وتىر، وزىنە مەيلىنىشە ءتىپەيدى بولۇ بدەيباسى شەكىسىز اسقىن-عان ولار امەرىكانىڭ ءىرى ەل رەتىن-دە ارقالاۋعا ءتىبىس خالىقارالىق بورى-شىن ويلاۋدان مۇلدەم باس تارتتى. ولار ءتىپتى خالىقارالىق بورىشىمىزدى اتقارۇ ”امەرىكا زىيان شەگۇمەن“ بىردەي دەپ قارادى. ولار اينىلمەسى ادىلدېكىتى، تۇراشلىدىقتى جەلەۇ ەتىپ، ەرەجەگە وزگەرىس نەگىزمىز دەپ شۇرقان شىعارىپ، ادىلەت جونلىنىڭ، تۇراشلىدىقتىڭ نە كەكەنمەن ەشقاشان ەسەپتەسپەي، ءوزىمنىڭ ”الەمدە ءبىد-رىنىشى“ ورنىمدى ساققتاپ قالغانىم باسقا بارلىق جۇمىستان ماڭىزدى ءىس دەپ قارادى.

ەرەجەنى كوزگە ىلمەۇ — سەرتتەن تايۇ، ونىڭ ادىلەتنىڭ سوكت-سىنە جانە زاڭدىلىقتىڭ جازاسىنا ۇشە-

رايتىنى ءسوزسىز . امەرىكا جاقىتلىڭ دۇنپە جۇزىلىك ساۋدان ۇيىمنىڭ شاعىم بەرۇ ورگاننىڭ سۇدياسىن تاايعاينداۋعا كوپ رەت كەدەرگىلىك جاساپ، شاعىم بەرۇ ورگاننىڭ جۇمىسى ادام جەتسپەۇ سالىدارىنان توتقاپ قالغان مۇشكىل خالىكە دۇشار ەتتى، دۇنپە جۇزىلىك ساۋدان ۇيىمنىڭ 114 مۇشەسى 6 – ايدا بىرىلەسكەن مالمەدەمە جاريالاپ، امەرىكانان دۇنپە جۇزىلىك ساۋدان ۇيىمنىىڭ دىلىالىق تاايعاينداۋ جۇمىسىنا بوگەت بولۇدى دەرەۋ توقە-تاتۇدى تالاپ ەتتى. امەرىكانىڭ كىلمەت وزگەرىسى تۇرالى «پارىچ كە-لىسىمى»نەن شەگىنىپ كەتۇننە، بىر-لەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمنىڭ وقۇ – اعارتۇ، عىلىم، مادەنىيەت ۇيىمىنان شە-گىنىپ كەتۇننە، بىرلەسكەن مەملەكەتتە-تەر ۇيىمنىىڭ ادامدىق ۇقق كەڭەسىمە-نەن شەگىنىپ كەتۇننە، يراننىڭ يادرو ماسەلەسى تۇرالى جاپىلىق كەلىسىمدە-نەن شەگىنىپ كەتۇنە قاراتا... خالىقارال-لىق قوعامنىڭ سىن – سوگىسى ۇنى تولاستار ەمەس. امەرىكا پەتەرسون خالىقارالىق ەكونوميكا زەرتتەۋ ورنىنىڭ بىرلەسىپ قۇرۇشىسى فرەد بەرگستەننىڭ كوزقاراسى وتە ۇلكىلىك سىپاقتا يە — امەرىكانىڭ ءوز بىلگەننىشە سىتەشۇى ”ءوزىن وقشالاۋ“، وعان ەشقانداي مەملەكەت بىلەسپەيدى.

ەرەجە – قاغيدا بولماسا، تابىسقا جەتۇگە بولمايدى. 21 – عاسىردا ر ەلدىڭ ءوزارا يەك سۇبەۋ دەڭگەيى بۇرىن بولماعانى دارەجەدە ەتەنە، الەم-دىك جونگە سالۇدى جاقسارتۇ جانە كۇشەيتۇ سۇرانىسى بۇرىن بولماعانى دا-رەجەدە كوئەي تەستى بولپ وتىر، خالىقارالىق قوعام مۇشەلەرى بىرگە جاساعان، رقاقتىڭ ورتاق مۇددە-سىنە ۇلكىلىدكە ەتەتىن خالىقارالىق ەرەجەنى بۇزۇعا بولمايدى. ءوزىنىڭ جەكە مۇددەسىن خالىقارالىق ەرەجەدەن ۇستەم قويىپ، سىغار جاقىلىقتىڭ قازانىن قايناتانىن رقانداى ءىس – ارەكەتنىڭ ستاسىز بولپ شىعارى ءسوزسىز .

(شىنچۇا اگەنتتىگىنىنىڭ 8 – ايدىڭ 5 – كۇنى بەيجىڭىنەن بەرگەن خابارى)

نىڭ ۇزدىكىسىز ورىستەتلىۇنە بايلىانستى، كوئەك الۇشى جەردەگى بۇقارانىڭ اراسىندا شىنچياڭغا كوئەككە كەلگەن كادر – دارىندىد-لاردىڭ كوئەگىندە جاڭا ومىرگە قادام تاستا-عاندار بارعان ساين كوئەيدە ءتۇستى. شىنچياڭغا كوئەككە سۇ قىزمەتتى ورىستەتلىگەننەن بەرى، يىن لىشىن خۇنان ولكەسى خىجياڭ قالالىق پارتكومنىڭ، قالالىق ۇكىمەتنىڭ قولداۋىنا بەلسەنە قول جەتكىزىپ، باعىتتامالى كوئەكتەسەتىن جەردى قولداۋ سەرىپىنن ۇزدىكىسىز ارتە-تىردى. يىن لىشىن ”قان بەرۇ مەن قان جا-ساۋدى بىرگە جۇرگىزۇ ءناسىلى ارقىلى شىنچياڭغا كوئەكتەسۇگە، ءسوز جوق، تابان-دى بولعاندا عانا، كوئەك الۇشى جەردەگى بۇقارانىڭ شىنچياڭغا كوئەكتەسۇدىڭ تابىستا-رىنان يىگىلكىتەنۇنە بارنىشا مۇمكىندىك جا-ساۋعا بولادى“ دەپ قارايدى. ”شىنچياڭغا كوئەكتەسكەن 6 جىلدا وسى جەردەگى خالىق مەنى ايرىققاشا سەرلەندىردى، وسى جەردەگى بۇقارانىڭ مەنى خۇناننان كەلگەن ازامات دەپ اتايتىنن ەستىگەن ساين ءوزىمنىڭ بارلىق ەڭبەگىمنىڭ كەرەككە جاراعان-دىمەن سەزىنمەن“، – دەيدى يىن لىشىن.

پچان اۋدانىنىڭ لوچۇن قالاشىعى، پچان قالاشىعى، تۇيىق قاتارلى كوركەم اۋىل – قىستاق قۇرىلىسى نىسانندارى تىلالاي رەت بىۇكىل قالانىنىڭ ەكسكۇرسىيالاۋ، ۇيرەنۇ تۇيىننە كىرگىزىل-دى. 2017 – جىلى پچان اۋدانىندا جان با-سنا تۇرا كەلەتىن جاسىلدىق جەر اۋدانى 12.43 شارشى مەترگە جەتىپ، مەملەكەتتىك باۋ – باقتا اۋدان قاتارىنان ورتىن اۋدى.

كاسپتەستەرى يىن لىشىندى كۇندىز – ءتۇنى قىزمەتتەن باس المايدى دەيدى، يىن لىشىن كۇلىمىسرىي: مەنىڭ قىزمەتم كوقمەك الۇشى جەردەگى بۇقارانىڭ باقت كور-سەكتىشىن ۇزدىكىسىز ءوسرۇ، – دەيتىن. 2014 – جىلى ارتەنپەسەن بىرىگە شىنچياڭغا كەلىپ، العان بەننىەن قايتىپاي رىقتىلىقپەن شىنچياڭدا قالىپ، جاپان تۇزدە جانە قالا، قالاشقنارداعى قۇرىلىس ورنىنىدا قىزمەت سىتەگەن يىن لىشىن كوئەك الۇشى جەردەگى بۇقارانى قاشاندا ەستە ساقدادى، پچاننىڭ بارلىق جەردى-دە ونىڭ قايسىار بەينەسى قالدى، ول بانە-تاماشىلدىقپەن ىلگەرىلەتكەن خالىق تۇرمە-سى نىساندارىنىڭ بارى تىپاناقتاندىرىلىپ، جەرگىلىكتى تۇرعىنداردىڭ ءوندىرىس، تۇرمىسى ورتاسى ۇزدىكىسىز جاقساردى.